

Saksframlegg

Møte:	Samarbeidsorganet for Helse Sør-Øst RHF og Universitetet i Oslo
Dato:	13. mars 2020
Saksbehandler:	Mette Sollihagen Hauge

Sak 03-2020

Ti år med strategisk samhandling mellom Helse Sør-Øst og Universitetet i Oslo

Status og videre styrking av det strategiske samarbeidet

Bakgrunn

Helseforetaksreformen¹ ble innført fra 1. januar 2002 på bakgrunn av Stortingets vedtak i Innst. O. nr. 66 (2000–2001). De regionale helseforetakene fikk et helhetlig ansvar for organisering, finansiering og oppgavefordeling i underliggende helseforetak. Som en oppfølging av reformen ble det etter instruks fra Helse- og omsorgsdepartementet etablert regionale samarbeidsorganer for utdanning, forskning og innovasjon mellom UH-sektoren og RHF-ene. Bakgrunnen for opprettelsen av samarbeidsorganene var å ivareta en allerede eksisterende samarbeidsakse mellom de medisinske fakultetene og statlige/ regionale sykehus innenfor undervisning av medisinerstudenter, samt å sikre vitenskapelig kvalitet på forskningen. På denne bakgrunn ble Samarbeidsorganet² opprettet og har pr i dag følgende formål:

- Fremme felles faglige og vitenskapelige miljø
- Bidra til at partene gjensidig legger til rette for forskning og utdanning av høy kvalitet
- Bidra til effektiv ressursutnyttelse innen forskning og utdanning
- Bidra til samarbeid om satsing på innovasjon og næringsutvikling basert på helseforskning
- Bidra til å styrke internasjonalisering av helseforskning

Universitetet har flere lovpålagte oppgaver som forskning, utdanning, formidling og innovasjon. Også helseforetakene er pålagt hovedoppgaver: Pasientbehandling, utdanning av helsepersonell, forskning og pasientopplæring. Alle helseforetakene skal utføre forskning, men universitetssykehusene har et særskilt ansvar for forskning og undervisning i samhandling med universitetet som uteksaminerer medisinerere.

I 2012 utgjorde Universitetet i Oslo og Helse Sør-Øst til sammen den største forskningsaktøren i Norge, og en betydelig størrelse internasjonalt.³ I kraft av disse institusjonenes størrelse er derfor en av Samarbeidsorganets viktigste rolle å være strategisk premissgiver og fremme samordningen innen forskning og utdanningene i regionen. Dette fremkommer også i et eget visjonsdokument, der intensjonen er å styrke hverandre gjensidig for å opprettholde felles styrke.⁴

Kort tilbakeblikk 2010 -2020

I løpet av denne perioden har det vært en kontinuerlig konstruktiv dialog om innretningen av det øremerkede tilskuddet fra Helse- og omsorgsdepartementet. Dette tilskuddet har vært av stor betydning for den felles forskningsaktiviteten ved universitetet og helseforetakene. Samarbeidsorganet har også fått på plass andre saker av regional strategisk betydning:

¹ www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2008-2009/dok8-200809-094/

² www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/shhu/

³ www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-18-20122013/id716040/?ch=1&q=, s. 103.

⁴ www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/shhu/visjon.html

- Plan for strategisk samordning mellom Helse Sør-Øst RHF og UiO (sak 19-2010) som var utarbeidet på grunnlag av sju tiltaksplaner samlet i en felles handlingsplan for implementering av forskningsstrategien til Helse Sør-Øst. Det ble identifisert flere områder hvor det var behov for samordning. Det ble derfor nedsatt en felles arbeidsgruppe for hvert område. Arbeidet har bidratt til inngåelse av mange viktige avtaler (se vedlagte oversikt), samt strukturer som nettverksmodell for forskningsstøtte, Biostatistikk-senter og felles redelighetsutvalg for forskning er blitt opprettet.
- Et eget posisjonsnotat for EU-søknader innen helseområdet i sektorsamarbeidet. Det er nettopp denne samarbeidsflaten i sektorsamarbeidet som har høstet tildelinger til SSF, SFI, Jepsensentre, ERC m.m.
- Samordning av forskningsinfrastruktur i regionen
- Regionale retningslinjer for adressering og kreditering av vitenskapelige publikasjoner⁵ mellom sektorene.
- En nasjonal tilnærming til samordnet praksis for budsjettering og regnskapsføring av forskningsprosjekter innen helse⁶ (TDI - modellen).

I forbindelse med nasjonalt strategisk arbeid som HelseOmsorg21strategien⁷, *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning*⁸, Meld. St. 18 (2018-2019) *Helsenæringen - Sammen om verdiskapning og bedre tjenester*⁹ har relevante statssekretærer deltatt i møter etter invitasjon. Dette har gitt mulighet for fruktbar synergi med politisk nivå i viktige fagområder for sektorsamarbeidet. Videre har politisk ledelse uttrykt tilfredshet med håndteringen av sektorsamarbeidet i vår region i disse møtene.

I arbeidet med innspill til Husebekk-rapporten *Samordning mellom universiteter og helseforetak Identifikasjon av utfordringsbilder med forslag til løsninger*¹⁰ var Samarbeidsorganet arena for diskusjoner og avklaringer med bruk av ekstraordinære møter.

Implementering av lover som helseforskningsloven, forskningsetikkloven og personopplysningsloven (som implementerer GDPR) har vært naturlig å drøfte i Samarbeidsorganet og dermed bidratt til felles forståelse mellom sektorene. IKT i forskning har også blitt løftet inn som et viktig område pga. kravet om sikker lagring, deling og analyse av forskningsdata innen helseforskning som fremkommer av disse omtalte lovene. En nasjonalt arbeid med praksis for håndtering av helseforskningsdata i henhold til ny personopplysningslov har sitt utgangspunkt fra Samarbeidsorganet. Videre har stillingsstrukturen for yngre forskere vært gjenstand for diskusjon hvor UiO kunne støttet post.doc. -stillinger i helseforetak.

Innen utdanningsområdet har Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*¹¹ utviklingen av *Spesialistutdanningen for leger (LIS)* og *Nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS)*¹² vært oppe som viktige saker i Samarbeidsorganet. Og ikke minst har en strategisk samordnet tilnærming i høringsinnspillsarbeidet til Grimstadsutvalgets anbefaling om *Studieplasser i medisin i Norge- Behov, modeller og muligheter*¹³ vært av stor betydning i sektorsamarbeidet.

Saker knyttet til innovasjon og næringslivsarbeid er også løpende tatt opp i Samarbeidsorganet. Begge sektorer har fått større krav på seg til å prioritere dette området. Man har vurdert hensiktsmessig samarbeid med

⁵ www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/shhu/adressering-publikasjoner/index.html

⁶ www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/shhu/moter/innkallinger/2015/290515/rapport-nasjonal-gruppe-6-mars-2015.pdf

⁷ www.regjeringen.no/contentassets/8ab2fd5c4c7746dfb51e3f64cd4d71aa/helseomsorg21_strategi_web.pdf?id=2266705

⁸ www.regjeringen.no/no/tema/forskning/innsiktsartikler/langtidsplan-for-forskning-og-hoyere-utdanning2/id2615974/

⁹ www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-helsenaringsmelding-sammen-om-smartere-helselosninger/id2640241/

¹⁰ www.regjeringen.no/contentassets/e09927fe98d741d8af6e5976fc9007cf/samordning-mellom-universiteter-og-helseforetak---rapport-fra-arbeidsgruppe-nedsatt-av-kunnskapsdepartementet-og-helse-og-omsorgsdepartementet.pdf

¹¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-20162017/id2536007/>

¹² www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/hoyere-utdanning/utvikling-av-nasjonale-retningslinjer-for-helse-og-sosialfagutdanningene/id2569499/

¹³ www.regjeringen.no/contentassets/9b5b81d102384507b85150f2e0f1b089/11745900_rapport_utredning_fra_grimstadutvalget.pdf

næringslivet i Samarbeidsorganet via et eget seminar samt om IPR -politikken. Det er satt i gang et arbeid med vurderingen av felles TTO som vil være av betydning for hele regionen. Det er foretatt en gjennomgang og vurdering av regelverket for habilitet og sidegjøremål knyttet til situasjoner hvor forsker får rollen som oppfinner og eventuell entreprenør, Regjeringens pågående gjennomgang av virkemiddelapparatet for kommersialisering av offentlig forskning følges kontinuerlig opp i Samarbeidsorganet.

Møteledelse og sekretariatsfunksjonen har vært delt mellom partene slik at Helse Sør-Øst RHF og Universitetet i Oslo leder annethvert møte. Dette har styrket samarbeidet og ført til felles eierskap til sakene. Denne synergien har også medført bedre samhandling i arbeidsutvalget, som også ledes på omgang. Et felles erfarent sekretariat bearbeider sakskompleksene i kontinuerlig dialog med Samarbeidsorganets ledelse og arbeidsutvalget for å sikre fremdrift i arbeidet.

Det er et forskriftsregulert¹⁴ samarbeid mellom Det medisinske fakultetet og de to universitetssykehusene i vår region innenfor undervisning av medisinerstudenter og fremragende forskning ved blant annet bruk av kombinerte stillinger. Men et tilbakeblikk på saker viser at Samarbeidsorganet i denne tiårs perioden vært seg bevisst de politiske føringene, målrettet ledelsestrykk fra regjeringen, og strukturelle utfordringer i sektorsamarbeidet som har kommet hele regionen til gode,

Videre styrking av samhandlingen

Fra Husebakk-rapporten fremkommer følgende sitat:

Et godt samarbeid er nødvendig for effektiv ressursutnyttelse og er et sentralt premis for å nå de overordnede målene i helse- og forskningspolitikken. Det er behov for god koordinering mellom sektorene for å kunne utnytte kompetanse og kapasitet i begge sektorer, og for å bygge forskningsmiljøer og utdanning av høy kvalitet. Samarbeidet legger også grunnlag for å kunne hente ut innovasjonspotensialet i helseforskningen, for å løse samfunnsutfordringer, og forbedre helsetjenesten til beste for pasientene.

Med dette som bakgrunn vil blant annet følgende områder være av stor viktighet fremover i sektorsamarbeidet vårt:

- Nye bygg
- Studieplasser i medisin i Norge
- Sikre fremragende forskning
- Veikart for forskningsinfrastruktur
- Nytt rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa
- Innovasjon , herunder kommersialisering av offentlig finansiert forskning og næringslivssamarbeid

¹⁴ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2010-12-17-1706>

